

KUPA KIZINI AS

Şenol Turan

ÖTÜKEN

ŞENOL TURAN; Bir sonbahar günü açtı gözlerini. Dođu Karadeniz’de ana sütü Türkçeyi, Mekteb-î Sultani’de Fransızca ve Osmanlıca’yı, University of Central Florida’da İngilizceyi öğrendi. Hiçbiri yetmemiş olacak ki, Anadolu’da, tatlı bir dil arayışıyla mülki idare amirliği yapmaktadır. Mer-yem’in, hem oğlu hem babasıdır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM “Muallâ’dan Önce” (M. Ö.)

Okur adına yazar/ 17

•

Kupa Kızı a. Aslı Muallâ/ 19

•

Karo Vale a. Fikret / 29

•

Sinek İkili a. Nejat / 57

•

Maça As a. Kenan / 77

•

Karo Kızı a. Zuhâl / 97

İKİNCİ BÖLÜM
“Muallâ’dan Sonra”
(M. S.)

Pazartesi a. Perşembe / 111

•

Karo Vale a. Fikret / 115

•

Sinek İkili a. Nejat / 135

•

Maça As a. Kenan / 145

•

Karo Kızı a. Zuhâl / 167

•

Kupa Kızı a. Aslı Muallâ / 177

•

Herkes a. Hiç kimse / 201

Belki en büyük sır mahfazası: Mezar. Ölmek sır saklamaktır.
Peyami Safa, *Matmazel Noraliya'nın Koltuđu*

•

Bir ölüñün sessizliği, yeryüzünde yapılan konuşmaların
topundan daha fazla ve daha derin bir şeydir.
Hasan Ali Toptaş, *Heba*

•

Hayat, ölümün şerefine yazılmış bir
kasideden başka bir şey değildir.
Ahmet Hamdi Tanpınar, *Hikâyeler*

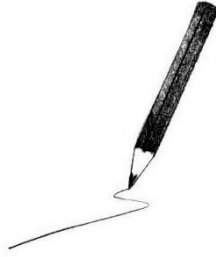
“Her ölüm,
binlerce faili olan gizli bir cinayettir.”

Meryem Işıl'a

BİRİNCİ BÖLÜM
“Muallâ’dan Önce”
(M.Ö.)

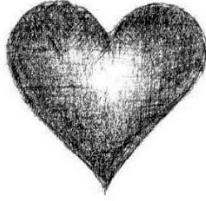

Okur adına yazar

“Dixi et salvavi animam meam”
(Söyledim ve ruhumu kurtardım.)

Kupa Kızı a.
Aslı Muallâ

Dostan vakt-i gul an bih ki be'işret küşim
Suhan-i ehl-i dilesi in ki becan binyüşim

Hâfız

BEN doğduğum gün ölmüş annem.

Doğum sancıları başlar başlamaz Eski Cuma'ya yetiş-tirmeye çalıştırdıkları sırada Vrana Nehri kıyısındaki eski bir şose yolda son nefesini vermiş. Babam, böyle söylediğim vakit kızardı bana. "Annen kucağımda öldü!" derdi. Vrana Nehri'ni, Preslav Dağı'nı, Eski Cuma'yı ve hatta, hiçbir suçu günahı olmayan o eylül akşamını nefretle anardı. Sevdiği kadının ansızın, bir hiç uğruna ölmesini gururuna yediremezdi. Ne vakit konu açılrsa hüznülenir, dudakları titremeye başlar, o gün bardaktan boşalırcasına yağın yağmura muhakkak okkalı bir küfür savurur ve birdenbire sakinleşip, "Ömrü o kadarmış," diye mırıldandıktan sonra kendi içinde inzivaya çekilirdi. Sonra hatasını anlar, üzüldüğümü görünce dayanamazdı. Kucağına alıp öyle bir öperdi ki, bazen kucağında ben değil de, annem olduğunu düşünürdüm. Onu ne kadar çok sevdiğini ve özlediğini anladıkça, içten içe bana kızdığını bilirdim. Gözlerini diktiği vakit aslında bana değil, ona bakıyor gibiydi. Sevgiyi, aşkı, nefreti ve en nihayetinde merhameti, o güzel mavi gözle-rinden öğrenmiştim.

Çok güzel bir sesi vardı babamın. Sigara ve içkiye rağmen ses tellerindeki o kadife tını hiç kaybolmamıştı. Özellikle pazar günleri radyonun başına geçer, kendi elleriyle hazırladığı mezeleri, çok değil en fazla üç kadeh Tekirdağ rakısına katık ederdi. Henüz küçüktüm ama ona âşık olmaya başladığım senelerdi. Teyzem fark edinceye kadar kapı aralığından onu seyredirdim. Elini çenesine koyar, arada özenle sardığı sigarasından derin bir nefes alır, radyoda çalan şarkılara gümüş sigara tabakasıyla tempo tutardı. Sonra birden heyecanlanır, gün boyu heyecanla beklediği o şarkıya büyük bir tutkuyla eşlik ederdi:

Unutturamaz,

Seni hiçbir şey.

Unutulsam da ben, unutulsam da ben.

Her yerde sen,

Her şeyde sen,

Bilmem ki nasıl söylesem.

Evde kimse olmadığı zamanlar sesinin titremeye başlayıp da kafasını diğer tarafa çevirdiğine çok şahit oldum. Böyle vakitlerde birdenbire şarkıya eşlik etmeyi keser, elini yüzüne kapatırdı. Sanki büyük bir günah işlemişçesine ağır ağır hıçkırıldığını işitirdim. Bir keresinde yanına kadar gidip ona sarılmak geldi içimden. Fakat cesaret edemedim. Kaybettiği kadını benim gözlerimde yeniden görecekti.

Yıllar boyu evimizdeki bu ağır tablo hiç değişmedi. Babam, çoğunlukla bahçeye bakan odadaki eski radyonun başında annemin aziz hatırasını canlı tutmaya çalıştı. Onun için vazgeçilmez bir uğraştı bu. Babaannemin ve teyzemin yeniden evlenmesi yönündeki telkinlerine kulak asmadı hiç. Gençti, yakışıklıydı. İstese yeniden evlenebilir, bana verdiği mavi gözleriyle başka bir kadına tutkuyla bakabilirdi. Özellikle babaannemin, beni bahane ederek yaptığı bütün baskılara rağmen kabul etmedi bunu. Bana dönerek, “Genç kız oldu artık, cici anne istemez benim kızım,” di-

yerek yanaklarımı okşar ve belki de, onu başka bir kadınla paylaşmayacağımı söylememi isterdi.

Huysuz ve sinirli bir adam mıydı? Bunu söylemek zor geliyor. Geriye dönüp baktığımda değişken ruh halini anımsamak bana hüznün veriyor. Nedense kızgın ve çekilmez olduğu zamanlar, rahmetli annemi bir şekilde hatırladığı ve sanki yarasına tuz bastığı zamanlardı. Birdenbire susar, hiddetlenir ve çevresindekileri kırıp dökme pahasına, daha evvel kendisinden duymadığımız tuhaf sözler ederdi. Koşarak babaanneme sarıldığım bu vakitlerde babamı tanıyamaz, o sakinleşinceye kadar babaannemin yanından ayrılmazdım. Hiddetliydi belki ama kendini asla kaybetmezdi. Mavi gözlerine yakıştıramadığım o soğuk ifade hariç, birkaç dakika içinde eski haline dönerdi. Sanki o birkaç dakikada bütün öfkesi, hiddeti, nefreti siyaha çalardı.

Bunun rastgele değil, duyu yoğun anlara matuf özel bir çıkış olduğunu anlamam uzun sürmedi. Sekizinci yaş günümün kutlandığı gece yeni bir öfke nöbetine tutulan babam, biraz da alkolün etkisiyle babaannemi azarlamış, “Sekizinci yılınız kutlu olsun!” diyerek misafirlerle alay etmişti. Ellerinde küçük hediye paketleriyle sedirin üzerinde oturan komşular, babamın huyunu iyi bildikleri için hiç tepki göstermediler. Hediyelerini usulca masaya koyduktan sonra bir bahaneyle ayrıldılar evden. Az evvel kadın sesleriyle, kahkahalarla inleyen oda bir anda matem havasına bürünmüştü. Ben yine babaanneme sarılmış, bir taraftan da göz ucuyla babama bakıyordum. Bir köşeye oturmuş, başını ellerinin arasına almış düşünüyordu. Pişmandı. Herkesten, acısını aynı tazelikte muhafaza etmesini bekliyordu. Bunun imkânsız bir şey olduğunu bildiği halde öyle olsun istiyordu. Babaannem dahi biricik oğlunun bu tavırları karşısında ne yapacağını bilemez olmuştu. O da benim gibiydi. Bir şeyler yapmak istiyordu, fakat çaresiz susuyordu.

Faydası olmayacağını bile bile, belki faydası olur ümidiyle, bir daha doğum günü kutlamadık. O gece benim son doğum günümdü.

O sene hepimiz için zor oldu. Neredeyse bütün seneyi köyden oldukça uzakta bulunan Preslav Dağı'nın eteklerinde geçirdik. Biz çocuklar için başlangıçta eğlenceli gibi gözüken bu durum kısa sürede büyük bir kâbusa dönüştü. Hastalıklar baş gösterdi, hayat çekilmez bir hâl aldı. Yiyecek bulmakta zorlanıyor, en temel ihtiyaçlarımızı dahi karşılayamıyorduk. Neden orda olduğumuza dair çocuk aklımızla sorduğumuz sorulara tatmin edici bir cevap alamıyorduk. Babam çoğu zaman ortalıkta yoktu. Yiyecek bulmaya gittiğini söyleyen babaannem, "Biraz sabırlı ol kuzum," diyor, sonra yeniden akranlarıyla koyu bir sohbe te dalıyordu.

Babamı gördüğüm vakitlerde çoğunlukla endişeliydi. "Eve gitmek istiyorum," dediğimde beni kucağına alıyor, öpüp kokluyordu. Belki kendini suçlu hissettiği için, bilemiyorum, ilk defa bu kadar uzun süre nazımı çektiğine şahit oluyordum. O gecelerden birinde, "Nasipsiz yavrum," dediğini işittim. Bana yeteri kadar ilgi gösteremediğinden dert yandı. Başımı göğsüne koymuş tatlı tatlı babamı dinliyordum. Bir eliyle saçımı okşuyor, diğeriyle ayaklarımın üşüyüp üşümediğini kontrol ediyordu. Bir ara yüzüme baktı. Uyumadığımı görünce, "Babanı seviyor musun?" diye sordu. Güldüğümü ve ona daha sıkı sarıldığımı hatırlıyorum. Alnımdan öptü. Daha önce görmediğim muzip bir yüz ifadesiyle, "Adımı değiştirmesem bizi kovacaklar," dedi. Kim olduğunu sormaya kalmadan, "Ne dersin, değiştireyim mi?" diye sordu. Beni ciddiye aldığını görünce sevinmiş, "Değiştir, burda kalalım," demiştim. Suratını astı. Az evvel beni sınıksıkı saran kolları gevşedi. "Demek değiştirmemi istiyorsun," dedi usulca. "Değiştir," dedim

sesimi yükselterek, “Ben sana ‘baba’ diyorum, adını bilmiyorum ki!”

Gözlerinin içi güldü. Böyle bir cevap beklemiyordu. Biraz hüzünlü, biraz neşeli, ama çokça kederli bir ses tonuyla, “Akıllı kızım benim,” dedi. Başını alnıma yaklaştıırıp kocaman öptü. Şefkatiyle sarhoş olduğum o sırada, “Benimki neyse de, seninkini asla değiştirmem!” dediğini duydum. Babamı ağlarken ilk defa bu kadar yakından görmüştüm.

İlerleyen günlerde bizi kimin kovmaya çalıştığını, bizden ne istediklerini umursamadım hiç. Daę başlarında kurulan çadırların, ayaz gecelerin, bilhassa erkekler arasında bitmek tükenmek bilmeyen hararetli tartışmaların, yiyecek içecek sıkıntısının ve hatta yaklaşmakta olan doğum günümün artık hiçbir önemi yoktu. Babam sadece mavi gözleriyle değil, güzel sözleriyle de seviyordu beni. Ne olduysa olmuş, bana eskisinden daha çok bağlanmıştı. Bu olağan dışı ilginin, dağ başlarında geçirdiğimiz zor günlerden kaynaklandığını düşündükçe tedirgin oluyordum. Acaba babam, eve döndüğümüzde eskisi gibi mi olacaktı?

Eve dönme fikrine sıcak bakılmıyordu. Köye indiğimiz vakit hükümetin şartlarını kabul etmek zorunda kalacaktık. Aksi halde tutuklamalar olacaktı. Ben henüz dört yaşındayken babamın da kısa süreliğine götürüldüğü Belene Kampı gibi şeyler konuşuluyordu. Sabahlara kadar tartıştılar. Ataerkil bir toplumda son sözü erkekler söyleyecekti. Ve onlar için bu, bir namus meselesiydi.

Derme çatma kurduğumuz çadırların etrafında ateşler yakılıyor, asla geri adım atılmayacağı söyleniyordu. Farklı şehirlerden benzer tepkiler yükselmeye başlamıştı. Bu haklı isyanı alabildiğine genişletmek için herkes birbiriyle iletişim kurmaya çalışıyordu. Tuhaf bir haldeydik. Uzaktan zar zor seçebildiğimiz evlerimiz karanlık ve ıssızdı. Buna karşılık dağ başlarında edindiğimiz sığınma yerleri panayır gibiydi. Gün boyu sürüp giden sohbetler, çocuk sesleri,

kahkahalar, göğe yükselen dumanlar eşliğinde güzel bir haber bekliyorduk. Yaşam koşulları sefildi. Zor şartlar altında asil bir duruş sergiliyorduk. Başka bir ifadeyle, dünya bizi, biz dünyayı seyrediyorduk.

Beklediğimiz o haber nihayet geldi. Belli ki hükümetin gözü korkmuş, bizi ikna edemeyeceğini anlamıştı. Büyük bir zafer kazanmıştık. Eski püskü çadırlardan zafer nidaları yükseliyordu. Hazırlığımız yaptık. Şarkılar, türküler eşliğinde köye döndük. Herkes mutluydu. Babam ismini değiştirmeyecekti. Babaannem, biricik oğluna yine kendi adıyla seslenecekti.

Zafer sarhoşluğumuz kısa sürmüştü. Çok geçmeden ikinci bir hazırlık başladı. Evler boşalıyor, komşularımız köyü terk ediyordu. Oyun arkadaşlarım, bir kamyonun kasasında birer ikişer benden uzaklaşıyordu. Babam konuşmuyordu. Düşünceliydi. Susuyordu babaannem. Neler olup bittiğini anlamaya kalmadan köy tamamen boşaldı. En fazla birkaç hane, gidenlerin ardından ümitsiz bakıyorduk.

Hiç unutmuyorum, sarı yaprakların havada uçuştuğu ılık bir sonbahar günüydü. “Yarın gidiyoruz,” dedi babam, “Uzun bir yolculuğa çıkacağız,” diye ekledi. Nereye gideceğimizi sormaya çekindim. Korktuğumu anlamış olacak, beni kucağına aldı. Öptü, kokladı. Daha önce hiç yapmadığı bir şey yaptı. Kulağıma fısıldadı bu kez:

“Meraklı kuşum nereye gideceğimizi sormayacak mı?”

Beni şımarttığı zamanlarda ona cevap veremiyordum. Tatlı tatlı güldüm sadece. “Merak etme,” dedi kulağıma eğilerek, “Baban, seni daha çok seveceği bir yere götürecektir.”

Neresi olduğu önemli değildi. Babam beni daha çok sevecekti. Gece boyunca hazırlandık. İşimize yarayan ne kadar eşya varsa yanımıza almıştık. Hatıralarımızla birlikte ertesi gün yola çıktık. Eski bir Dodge kamyonetin kasasın-

da yeni evimize gidiyorduk. Dalgındı babam. Başımı göğsüne koydum. Eğilip saçlarımı koklasın istiyordum. Gölgesine sığınmak, yalnız olmadığımı bilmek istiyordum. İlkini fark etmedi. Kıpırdamadı bir süre. Varlığımı hissetmedi hiç. Kafamı hafifçe kaldırıp baktığımda, buğulu gözlerini, gittikçe küçülmekte olan eski yuvamızın bahçesinde gördüm. Söğüt ağacının hışırdayan yaprakları olmasa, baktığı yer, sadece sarı bir pus halesiydi. Gözden kaybolmak üzereydi ki, birdenbire kalp atışları hızlanmaya başladı. Ürperdiğini hissettim. Titriyordu. Sanki kalbi duracaktı da, cesaretini toplamak için elimi avucuna almıştı. Başka bir şey gelmiyordu elinden. Çaresizdi.

Annemin mezarı geride kalmıştı.